

KOIRAN HYPOTYREOOSI (kilpirauhasen vajaatoiminta)

Koirien hypotyreooosi johtuu useimmiten kilpirauhashormonin surkastumisesta (primäärinen hypotyreooosi), jolla on yleensä immunologinen tai perinnöllinen tausta. Hypotyreooosia on kahta päämuotoa: synnynnäinen, sekä hankittu eli aikuismuodon hypotyreooosi. Synnynnäistä muotoa sairastavien koirien pääoire on kretinismi eli fyysinen ja henkinen jälkeenjääneisyys. Niiden eliniänodotus on yleensä alle vuoden. Aikuismuodon hypotyreooosin pääoireita ovat haluttomuus, hilseilevä ja kuiva karva sekä karvan lähtö, joka voi johtaa täysin karvattomien alueiden syntymiseen. Koiran kylmänsietokyky saattaa olla alentunut, sen iho paksuuntunut, ja se on taipuvaisempi lihomaan kuin terveet koirat. Joissakin tapauksissa oireina voi olla lievää anemiaa, jäykkyyttä sekä lisääntymishäiriöitä, kuten narttukoirien kiimattomuus ja uroksilla kivesten surkastuminen. Oireiden keskimääräinen alkamisikä on n. 4.5 vuotta. Hypotyreooosin synnyssä perimän vaikutus on suuri. Yleisimpiä rotuja joilla sairautta on havaittu, ovat mm. suursnautseri, hovawart, kultainennoutaja ja labradorinnoutaja. Sukupuolella tai ympäristö- ja pito-olosuhteilla ei näytä olevan vaikutusta.

Kilpirauhasen toimintaa voidaan tutkia seerumista mitattavilla kilpirauhashormonin (tyroksiini, T4) sekä kilpirauhasta stimuloivan hormonin (TSH) pitoisuuksilla. Hormonitasojen normaalivaihtelusta johtuen voivat toistuvat mittaukset olla tarpeen. Tyypillisesti seerumin T4-arvo laskee ja TSH-arvo nousee kilpirauhasen vajaatoiminnassa. Koska muutkin tekijät (samanaikaiset sairaudet, kortisonilääkitys ym.) voivat muuttaa arvoja (erityisesti T4-arvoa), voi diagnoosiin pääseminen olla joskus hankalaa. Hoitona käytetään synteettistä levotyroksiinia.

Yleensä kaikki aikuismuodon primäärin hypotyreooosin oireet ovat palautuvia, ja vointi palaa normaaliksi noin puolen vuoden sisällä. Jatkuva lääkitys on kuitenkin tarpeen, jotta sairaus pysyy hallinnassa. Muissa hypotyreooosin muodoissa ennuste on varovainen tai heikko. Lisäksi taustalla mahdollisesti olevat muut sairaudet tulee hoitaa.

Kontrollikäynnit ovat tarpeellisia hoidon tehon seuraamiseksi. Kontrolleissa tarkastetaan koiran vointi, ja siitä otetaan verinäyte kilpirauhashormoniarvojen määrittämiseksi. Ensimmäinen kontrollikäynti tapahtuu 6-8 viikon kuluttua lääkityksen aloittamisesta. Kontrollinäytteeksi suositellaan ns. postpill-näytettä, eli verinäyte otetaan 4-6 tunnin kuluttua lääkkeenannosta, mikä kannattaa huomioida aikaa varattaessa. Jos tyroksiinilääkitys on sopiva, kummatkin arvot (T4 ja TSH) normalisoituvat. Mikäli koirallanne ilmenee lääkkeen yliannostuksesta johtuvia myrkytysoireita, kuten hermostuneisuutta, läähätystä, aggressiivista käytöstä, lisääntynyttä juomista/virtsuamista/ulostamista, ripulia tai laihtumista, on syytä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin kontrollikäyntiä varten. Myrkytys on kuitenkin harvinaisen, sillä lääke on yleensä hyvin siedetty suurinakin annoksina. Yliherkkyyttä lääkkeelle esiintyy erittäin harvoin.